

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЯКОВЕЦЬ ГАННА ЮРІЇВНА

УДК 657.41/442.4:336.647/.648 (043.3)

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УПРАВЛІННЯ ВЕНЧУРНИМ ФІНАНСУВАННЯМ
ІННОВАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Спеціальність 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Житомир – 2015

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Житомирському державному технологічному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Легенчук Сергій Федорович,
Житомирський державний технологічний університет,
завідувач кафедри обліку і аудиту

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Крупка Ярослав Дмитрович,
Тернопільський національний економічний університет,
професор кафедри обліку у виробничій сфері

кандидат економічних наук, доцент
Онищенко Віктор Петрович,
Чернігівський національний технологічний університет,
доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування
та аудиту

Захист відбудеться “29” жовтня 2015 р. о 15⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 14.052.01 у Житомирському державному технологічному університеті за адресою: 10005, м. Житомир, вул. Черняховського, 103, ауд. 233.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Житомирського державного технологічного університету за адресою: 10005, м. Житомир, вул. Черняховського, 103.

Автореферат розісланий “28” вересня 2015 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради, д.е.н., проф.

О.А. Лаговська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Інноваційний тип розвитку економіки передбачає активізацію процесів в сфері пошуку альтернативних джерел фінансування бізнесу для підтримки та розвитку діяльності вітчизняних підприємств. Венчурне фінансування є досить відомим у всьому світі джерелом фінансування інноваційної діяльності, яке у порівнянні з традиційними формами фінансування пов'язане з високим або відносно високим ступенем ризику та прибутковістю вище середнього рівня. Венчурний капітал переважно орієнтується на інноваційні підприємства та використовується інвесторами для здійснення фінансування нових, зростаючих підприємств, що орієнтовані на розробку та виробництво наукомістких продуктів. У сучасних економічних умовах венчурний капітал фінансує приблизно 2/3 усіх винаходів та нововведень у всьому світі і є основним джерелом інвестицій для прискореного розвитку інноваційної діяльності як у світі, так і в Україні.

Відповідно до звіту Української асоціації інвестиційного бізнесу протягом 3 кварталу 2014 р. активи інститутів спільного інвестування зросли саме за рахунок закритих фондів і на 30.09.2014 р. становили 205 359 млн. грн, у тому числі венчурних – 194 556 млн. грн¹. Тому на сьогодні виникає об'єктивна необхідність удосконалення існуючих та розробки нових організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку венчурного фінансування та формування методичних положень здійснення економічного аналізу як основи інформаційного забезпечення управління діяльністю інноваційних підприємств.

Питання бухгалтерського обліку та економічного аналізу інноваційної діяльності підприємств досліджували О.С. Бородкін, Н.А. Бортнік, М.Д. Дворцин, П.Є. Житний, О.В. Кантаєва, М.Д. Корінько, Я.Д. Крупка, Е.І. Крилов, О.В. Мінаков, А.Н. Пустовіт, І.Н. Солодченко та ін. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення венчурного фінансування, а також перспективи його впровадження в Україні досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені, такі як: О.В. Бабінська, М.І. Бондар, Г.М. Білецька, І.В. Брикова, В.О. Варфоломєєва, О.М. Денисенко, О.П. Денисенко, Я.Д. Крупка, О.Є. Кузьмін, С.Ф. Легенчук, О.В. Мартякова, С.З. Мошенський, А.І. Нікконен, В.П. Онищенко, О.В. Орлюк, О.М. Петрук, Н.І. Редіна, К.С. Саєнко, І.В. Тарасенко, І.В. Трикоз, А.В. Череп, О.В. Усатенко, А. Шевцов, О.В. Школьна та інші.

Відаючи належне науковим доробкам попередників у дослідженні організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку та економічного аналізу венчурного фінансування інноваційних підприємств, слід зазначити, що окремі питання, зокрема розгляд венчурного фінансування у складі об'єктів бухгалтерського обліку та економічного аналізу, методи оцінки венчурних проектів, порядок визначення ефективності венчурних вкладень, організаційно-методичні засади формування обліково-аналітичної інформації в контексті задоволення потреб управління залишаються недостатньо дослідженими, потребують систематизації та удосконалення. Необхідність вирішення вказаних проблемних питань зумовлює актуальність і вибір теми наукового дослідження.

¹ Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua>.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Житомирського державного технологічного університету за темою № 34 “Моделювання системи інформаційного забезпечення управління в умовах невизначеності економіки” (державний реєстраційний номер 0112U001794). В межах наукової теми автором проведені дослідження, пов'язані з розробкою організаційно-методичного забезпечення бухгалтерського обліку та економічного аналізу венчурного фінансування інноваційних підприємств.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є наукове обґрунтування теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення бухгалтерського обліку та економічного аналізу венчурного фінансування на інноваційних підприємствах.

Мета дослідження обумовила необхідність вирішення таких завдань:

- уточнити сутність венчурного фінансування та суміжних з ним понять з метою розробки методики його облікового відображення;
- виділити форми та особливості венчурного фінансування з метою розробки підходів до організації бухгалтерського обліку та економічного аналізу;
- здійснити аналіз положень вітчизняного законодавства щодо бухгалтерського обліку і аналізу венчурного фінансування для внесення змін до нормативно-правових актів;
- розкрити елементи облікової політики щодо венчурного фінансування для удосконалення організації бухгалтерського обліку таких операцій;
- проаналізувати підходи до бухгалтерського відображення венчурного фінансування задля підвищення релевантності облікової інформації щодо венчурного фінансування;
- розробити підходи до узагальнення інформації про венчурне фінансування інноваційного підприємства у бухгалтерській звітності;
- окреслити напрями розвитку інформаційного забезпечення економічного аналізу венчурного фінансування інноваційного підприємства;
- охарактеризувати напрями удосконалення організаційно-методичних положень економічного аналізу венчурного фінансування з урахуванням існуючих потреб його користувачів.

Об'єктом дослідження є процес формування обліково-аналітичної інформації для управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційно-методичних і практичних положень формування обліково-аналітичної інформації для забезпечення ефективного управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств України.

Методи дослідження. В процесі дослідження було використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів пізнання. При опрацюванні матеріалу щодо економічної сутності венчурного фінансування, дослідженні методичних підходів щодо його обліку знайшли застосування методи теоретичного узагальнення, групування, порівняння та історичний підхід. При розробці форм первинних документів, удосконаленні робочого плану рахунків і звітності в частині

відображення інформації про венчурні інвестиції використано методи наукової абстракції, індукції та дедукції, аналізу й синтезу, моделювання. Застосування системного підходу та економіко-математичних методів дозволило визначити стан бухгалтерського обліку й аналізу венчурного фінансування інноваційної діяльності підприємств та його відповідність вимогам управління. Метод формалізації дозволив розробити методичні засади аналізу ефективності венчурного фінансування інноваційного підприємства. Табличний і графічний прийоми застосовувалися для наочного представлення результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань економічної теорії, бухгалтерського обліку та економічного аналізу; чинна нормативно-правова база, що регламентує різні аспекти залучення та використання венчурного фінансування на інноваційних підприємствах; національні й міжнародні стандарти бухгалтерського обліку; дані Державної служби статистики України, Української асоціації інвестиційного бізнесу, Української асоціації венчурного та приватного капіталу, Європейської асоціації венчурного капіталу; облікова та статистична інформація інноваційних підприємств; інша навчально-методична література за тематикою дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретичному обґрунтуванні й розробці організаційно-методичних і практичних рекомендацій з удосконалення процесу формування обліково-аналітичної інформації для управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств України.

Положення та результати дослідження, яким характерна наукова новизна, зводяться до наступного:

удосконалено:

– методичне забезпечення бухгалтерського обліку венчурного фінансування залежно від його особливостей, етапів та форм фінансування, зокрема, в частині розробки концептуальної схеми бухгалтерського обліку венчурного фінансування інноваційних підприємств, що забезпечує повноту відображення даних про венчурне фінансування та сприяє оперативності підготовки інформації для прийняття рішень про економічну доцільність подальших управлінських заходів щодо використання та залучення венчурного фінансування;

– систему регулювання бухгалтерського обліку венчурного фінансування інноваційних підприємств шляхом розробки Методичних рекомендацій щодо обліку венчурного фінансування інноваційних підприємств, які передбачають порядок формування вартості венчурного інвестиційного проекту, відображення на рахунках та у звітності такого фінансування та можуть використовуватись підприємством-реципієнтом;

– організаційні положення бухгалтерського обліку венчурного фінансування підприємства-інноватора з урахуванням особливостей і ризиків такого фінансування, що покладено в основу розробки комплексного методичного забезпечення бухгалтерського обліку та аналізу ефективності венчурного фінансування;

– документальне забезпечення бухгалтерського обліку венчурного фінансування інноваційних підприємств через розробку пакету проектно-кошторисної документації венчурного інвестиційного проекту інноваційного підприємства й удосконалення існуючих форм первинних документів, що сприяє

створенню детальних інформаційних потоків щодо венчурного фінансування для можливості прийняття своєчасних управлінських рішень щодо шляхів його використання та необхідності залучення додаткового фінансування;

– методичні положення аналізу венчурного фінансування інноваційного підприємства шляхом розробки комплексної методики аналізу стану, наявності та ефективності використання венчурного фінансування в частині факторного аналізу показника рентабельності власного та позикового венчурного капіталу, побудови моделі множинної регресії для визначення впливу венчурного фінансування на результати інноваційної діяльності суб'єкта господарювання, що дозволяє ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки для розробки відповідних заходів щодо оптимізації ризиків венчурного фінансування та пошуку шляхів додаткового залучення фінансових ресурсів у венчурних інвесторів;

дістало подальший розвиток:

– трактування поняття “венчурне фінансування” як способу залучення високо ризикових інвестицій на довготривалий термін (3-7 років) у вигляді позикового капіталу (облігації, конвертовані облігації) та статутного капіталу (конвертовані привілейовані акції, привілейовані акції, звичайні акції) новостворюваних малих та середніх високотехнологічних перспективних компаній, орієнтованих на розробку і виробництво наукомісткої продукції, з метою отримання прибутку від приросту вартості вкладених коштів, що сприяє усуненню неконвенційності облікового понятійно-категорійного апарату;

– обґрунтування інформаційного наповнення показників венчурного фінансування, що реалізується в розробленій внутрішній бухгалтерській звітності (ЗВФ-1 “Звіт про структуру венчурного фінансування підприємства”, ЗВФ-2 “Звіт про обсяги венчурного фінансування”, ЗВФ-3 “Звіт про ефективність використання венчурного фінансування” та Загальний звіт щодо венчурного фінансування) та дозволяє отримати необхідну інформацію щодо форм, етапів та обсягів венчурного фінансування для здійснення аналізу та управління діяльністю інноваційного підприємства в цілому;

– організаційні положення економічного аналізу венчурного фінансування інноваційних підприємств шляхом визначення етапів його здійснення на основі врахування запитів управлінського персоналу, що сприяє підвищенню ефективності управління інноваційною діяльністю підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій, що стосуються питань удосконалення організаційно-методичних аспектів формування обліково-аналітичного забезпечення управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств. Основні теоретичні та практичні розробки впроваджено в діяльність державних органів влади та практичну діяльність суб'єктів господарювання:

– рекомендації в частині побудови системи аналітичних показників щодо ефективності венчурної діяльності підприємства (Головне управління Державної фіскальної служби у Житомирській області, довідка № 468/6/06-30-06-37 від 15.06.2015 р.);

– пропозиції щодо документального забезпечення процесу бухгалтерського

обліку венчурних інвестицій в частині розроблених форм внутрішньої звітності та комплексної методики економічного аналізу доцільності вкладення венчурних інвестицій на підприємстві з обґрунтуванням напрямів фінансування підприємства та використання венчурного капіталу (ПрАТ “Компанія з управління активами “КАРПАТИ-ІНВЕСТ”, довідка № 428/36 від 10.12.2014 р.);

– рекомендації щодо облікового відображення венчурного фінансування в розрізі етапів та форм такого фінансування та методики збору й узагальнення інформації про венчурне фінансування у звітності інноваційних підприємств (ТзОВ “Альянс сучасних технологій”, довідка № 2-2015/1 від 30.04.2015 р.).

Пропозиції з удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку й економічного аналізу венчурного фінансування використано у навчальному процесі Житомирського державного технологічного університету при викладанні навчальних дисциплін та розробці їх навчально-методичного забезпечення “Фінансовий облік І”, “Фінансовий облік ІІ”, “Аналіз господарської діяльності”, “Фінансовий аналіз” (довідка № 44-45/2095 від 31.12.2014 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Наведені в дисертації розробки, висновки та пропозиції належать особисто автору. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертаційній роботі використано лише ті ідеї та положення, які є результатом особистої роботи здобувача, що полягають у дослідженні комплексу організаційно-методичних і практичних питань, пов’язаних з удосконаленням процесу формування обліково-аналітичного забезпечення управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації доповідалися, обговорювалися та отримали позитивну оцінку на 10 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, що відображено в публікаціях [9-18].

Публікації. За результатами досліджень опубліковано 21 наукову працю загальним обсягом 8,98 друк. арк. (особисто автору належать 7,0 друк. арк.), у тому числі 1 стаття у науковому періодичному виданні інших держав, 7 статей у наукових фахових виданнях України (з них – 2 статті у наукових фахових виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз), 10 тез доповідей та матеріалів конференцій, 3 публікації в інших наукових виданнях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст дисертаційної роботи викладено на 180 сторінках друкованого тексту. Робота містить 17 таблиць на 20 сторінках (з яких 3 таблиці розміщені на 3 сторінках), 30 рисунків на 30 сторінках (з яких 5 рисунків розміщені на 5 сторінках) та 8 додатків на 45 сторінках. Список використаних джерел нараховує 253 найменування і розміщений на 27 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, відображено зв'язок роботи з науковою темою, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи та інформаційну базу дослідження, розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення одержаних результатів, наведено інформацію про їх апробацію

та особистий внесок здобувача.

У першому розділі **“Теоретичні основи обліково-аналітичного забезпечення управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств”** висвітлено економічну сутність венчурного фінансування та суміжних з ним понять, досліджено еволюцію наукових поглядів на їх змістовне наповнення, досліджено генезис венчурного фінансування та особливості його ідентифікації для відображення в системі бухгалтерського обліку, досліджено механізм формування обліково-аналітичної інформації для управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств.

Венчурне фінансування інноваційної діяльності в Україні тільки починає свій розвиток, оскільки вітчизняні банки під час кредитування більшою мірою зацікавлені в забезпеченні, а не в перспективності бізнес-плану чи інноваційної ідеї. Окрім цього, залучення венчурного капіталу може здійснюватися через випуск акцій або облігацій підприємства-реципієнта. Акції у даному випадку для підприємства-реципієнта передбачають втрату частки власного капіталу, й відповідно – контролю над управлінням підприємством. Облігації, у свою чергу, є більш вигідними як для інвестора, так і для підприємства-реципієнта, оскільки існує можливість їх дострокового погашення та є обов'язковим дотримання принципу платності. Ключовою особливістю венчурного капіталу є ризикованість його вкладення. Ризики у сфері венчурної діяльності передбачають настання певних подій, за яких і венчурний капіталіст, і підприємство-реципієнт не досягають бажаних результатів у процесі здійснення венчурної діяльності та реалізації впровадження інноваційного продукту.

Особливості венчурного фінансування зумовлені специфічними рисами взаємодії венчурного інвестора та підприємства-інноватора. Венчурний капіталіст у процесі венчурного фінансування може надавати підприємству-реципієнту додаткові фінансові ресурси у вигляді оплати частки в статутному капіталі (придбання акцій), оплати боргу (боргові цінні папери, переважно облігації), може виступати як поручитель його зобов'язань, надавати інформаційні послуги в різних юридичних та управлінських питаннях, сприяти генерації стратегічних ідей підприємства-інноватора. Крім того, венчурний капіталіст для розширення діяльності підприємства-реципієнта використовує власні зв'язки та інформацію про ринок, надає нові ідеї щодо подальшого розвитку такого підприємства.

За результатами дослідження поглядів вчених на визначення сутності та специфіки венчурного фінансування встановлено існування неузгодженості позицій у тлумаченні цього поняття. Обґрунтовано, що під венчурним фінансуванням слід розуміти спосіб залучення високо ризикових інвестицій на довготривалий термін (3-7 років) у вигляді позикового капіталу (облігації, конвертовані облігації) та статутного капіталу (конвертовані привілейовані акції, привілейовані акції, звичайні акції) новостворюваних малих та середніх високотехнологічних перспективних компаній, орієнтованих на розробку і виробництво наукомісткої продукції, з метою отримання прибутку від приросту вартості вкладених коштів. Використання понятійного апарату в запропонованій редакції створює передумови для ідентифікації форм венчурного фінансування та його особливостей, що мають безпосередній вплив на його облікове відображення. Практична реалізація зазначеного підходу дозволила визначити особливі риси венчурного фінансування у

сучасній економіці, сформувані актуальну інформацію для ефективного управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств та оцінити ефективність таких вкладень з позиції підприємства та країни в цілому.

У процесі дослідження принципів особливостей венчурного фінансування відповідно до етапів розвитку інноваційного підприємства (стартовий етап; етап раннього зростання; етап розширення фінансування), переваг і недоліків венчурного фінансування як для венчурного капіталіста, так і для підприємства-інноватора встановлено, що залучення венчурних інвестицій інноваційним підприємством може здійснюватись наступним чином: 1) випуск боргових цінних паперів (облігації, конвертовані облігації); 2) випуск інструментів власного капіталу (звичайні акції, привілейовані акції та конвертовані привілейовані акції). У свою чергу, власники конвертованих облігацій та акцій у будь-який момент (момент конвертації) можуть зі статусу кредиторів перейти в статус засновників чи власників або навпаки (рис. 1).

Такий підхід до розуміння природи венчурного фінансування дозволяє систематизувати форми венчурного фінансування, визначити напрями удосконалення організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку та економічного аналізу венчурного фінансування інноваційних підприємств. Його використання в якості основи для побудови системи обліково-аналітичного забезпечення венчурного фінансування дозволяє забезпечувати надання інформації про фінансовий стан інвестованого підприємства в частині його кредитоспроможності та платоспроможності, що надає можливість інвестору адекватно оцінити реальний рівень ризиків та можливий рівень доходності інноваційного проекту в майбутньому, а також впевнитись в поверненні вкладених коштів.

Другий розділ **“Організація та методика бухгалтерського обліку венчурного фінансування”** присвячено комплексному дослідженню організації та методики відображення венчурного фінансування у бухгалтерському обліку, удосконаленню системи внутрішньої бухгалтерської звітності щодо розкриття інформації про венчурне фінансування інноваційного підприємства.

Ефективність здійснення інноваційної діяльності суб'єктом господарювання, прибутковість його венчурних інвестиційних проектів і конкурентоспроможність на ринку інноваційної продукції передусім залежать від повного та оперативного обліково-аналітичного забезпечення управління венчурним фінансуванням. Внаслідок цього необхідним є удосконалення системи інформаційного забезпечення за рахунок розвитку організаційно-методичних підходів до його облікового відображення, що дозволить здійснювати ефективне управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств.

Враховуючи інформаційні потреби управлінського персоналу інноваційного підприємства і венчурних інвесторів та сучасні підходи до організації бухгалтерського обліку на підприємствах, удосконалено наступні організаційні положення бухгалтерського обліку венчурного фінансування: 1) порядок документування, встановлення переліку стандартних форм первинних документів, розробка графіку їх складання та подання; 2) рахунки аналітичного обліку, інформація за якими систематизується у визначених аналітичних розрізах; 3) форми внутрішньої звітності (із зазначенням інформації про обсяги, форми та етапи венчурного фінансування).

Рис. 1. Подвійна природа венчурного фінансування: обліковий аспект

На основі виявлених особливостей венчурного фінансування та обґрунтуванні його форм (облігації, конвертовані облігації, конвертовані привілейовані акції, привілейовані акції, звичайні акції, інші вкладення (кошти фізичних та юридичних осіб)) побудовано комплексний методичний підхід до бухгалтерського обліку венчурного фінансування на основі розробки концептуальної схеми бухгалтерського обліку венчурного фінансування інноваційних підприємств, яка включає наступні етапи: 1) визначення етапів венчурного фінансування інноваційного підприємства (стартовий етап: етап раннього росту; етап розширеного фінансування); 2) визначення об'єктів бухгалтерського обліку – форми венчурного фінансування; 3) рахунки бухгалтерського обліку; 4) формування вартості венчурного фінансування; 5) відображення операцій відповідно до розроблених Методичних рекомендацій щодо обліку венчурного фінансування інноваційного підприємства; 6) система звітності щодо відображення інформації про венчурне фінансування (в частині внесення змін до діючої фінансової звітності та розробки внутрішньої управлінської звітності) (рис. 2).

Запропоновані розробки (рис. 2) дозволяють уточнити порядок облікового відображення венчурного фінансування та сприяють формуванню своєчасної і достовірної бухгалтерської інформації щодо обсягів залученого венчурного фінансування, ефективності його використання та необхідності залучення додаткового фінансування у венчурних інвесторів.

Застосування на підприємстві удосконалених форм фінансової звітності та запропонованих форм внутрішньої бухгалтерської звітності забезпечує отримання релевантної інформації для потреб управління інноваційним підприємством з метою планування використання та залучення венчурних інвестицій у діяльність інноваційного підприємства.

У третьому розділі роботи **“Організаційно-методичне забезпечення аналізу венчурного фінансування інноваційних підприємств”** розвинуто організаційно-методичні основи аналізу венчурного фінансування для встановлення ефективності його використання у діяльності підприємства та визначення потреби у залученні додаткових венчурних інвестицій для розвитку його інноваційної діяльності.

Здійснення інноваційної діяльності підприємств та її венчурне фінансування характеризуються наявністю достатньо великої кількості ризиків. У випадку фінансування інноваційного підприємства досить важко передбачити його подальший розвиток та перспективи розробленого інноваційного продукту на ринку. Задля мінімізації ризиків венчурного фінансування інноваційної діяльності з метою забезпечення високих темпів розвитку інноваційного підприємства та підвищення його конкурентоспроможності на ринку інноваційної продукції необхідним є багатовимірний і детальний аналіз щодо забезпеченості фінансовими ресурсами у вигляді венчурного капіталу та ефективності його використання у процесі здійснення інноваційної діяльності.

Рис. 2. Концептуальна схема бухгалтерського обліку венчурного фінансування інноваційних підприємств

Відсутність ефективної організаційно-методичної бази проведення аналізу венчурного фінансування зумовлює виникнення проблем при визначенні ефективності використання наданого фінансування та встановленні доцільності залучення додаткових коштів венчурних інвесторів з метою розширення інноваційної діяльності підприємства. З метою вирішення даних проблем виділено і обґрунтовано елементи організації економічного аналізу венчурного фінансування в умовах ризиків інноваційної діяльності та невизначеності економіки відповідно до етапів (табл. 1).

Таблиця 1

Елементи організації економічного аналізу венчурного фінансування інноваційного підприємства

<i>Етапи аналізу</i>	<i>Елементи організації аналізу</i>	<i>Характеристика</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<i>Організаційно-підготовчий етап</i>	1. Вибір організаційної форми проведення аналізу інвестиційного проекту	Створення спеціалізованого підрозділу аналізу, який здійснює аналітичне забезпечення прийняття оперативних управлінських рішень щодо фінансування інноваційного підприємства
	2. Визначення суб'єктів організації та проведення аналізу венчурного фінансування	Встановлення відповідальних осіб або функціональних структур за проведенням аналізу; розробка плану і програми проведення аналізу венчурного фінансування
	3. Визначення об'єктів аналізу венчурного фінансування	Забезпеченість фінансовими ресурсами у вигляді венчурних інвестицій та ефективність їх використання
	4. Формування завдань аналізу венчурного фінансування	1. Визначити форми венчурного фінансування. 2. Виявити потреби інноваційного підприємства у залученні венчурного фінансування. 3. Оцінити ефективність використання венчурного фінансування
	5. Формування інформаційно-методичного забезпечення аналізу венчурного фінансування	Формування запитів для удосконалення форм фінансової звітності та розробки форм внутрішньої звітності щодо венчурного фінансування (ЗВФ-1 "Звіт про структуру венчурного фінансування підприємства", ЗВФ-2 "Звіт про обсяги венчурного фінансування", ЗВФ-3 "Звіт про ефективність використання венчурного фінансування" та Загальний звіт щодо венчурного фінансування)
<i>Аналітичний (розрахунковий) етап</i>	Проведення розрахунків з подальшою їх оцінкою	1. Загальна оцінка фінансового стану інноваційного підприємства. 2. Поглиблений аналіз венчурного фінансування
<i>Заключний (підсумковий) етап</i>	Узагальнення результатів аналізу венчурного фінансування	Формулювання висновків щодо наявності та стану венчурного капіталу, забезпеченості венчурним фінансуванням, пропозицій щодо вирішення проблемних питань розвитку венчурної діяльності, розробка заходів щодо зниження або мінімізації ризиків венчурних інвестиційних проектів

Використання запропонованих організаційних засад (табл. 1) створює передумови для об'єктивного визначення недоліків та окреслення способів впливу на підвищення ефективності проведення аналізу венчурного фінансування інноваційного підприємства. Відсутність єдиного підходу до оцінки ефективності використання венчурного фінансування стали передумовою для розробки і

обґрунтування комплексної методики аналізу венчурного фінансування інноваційних підприємств (рис. 3).

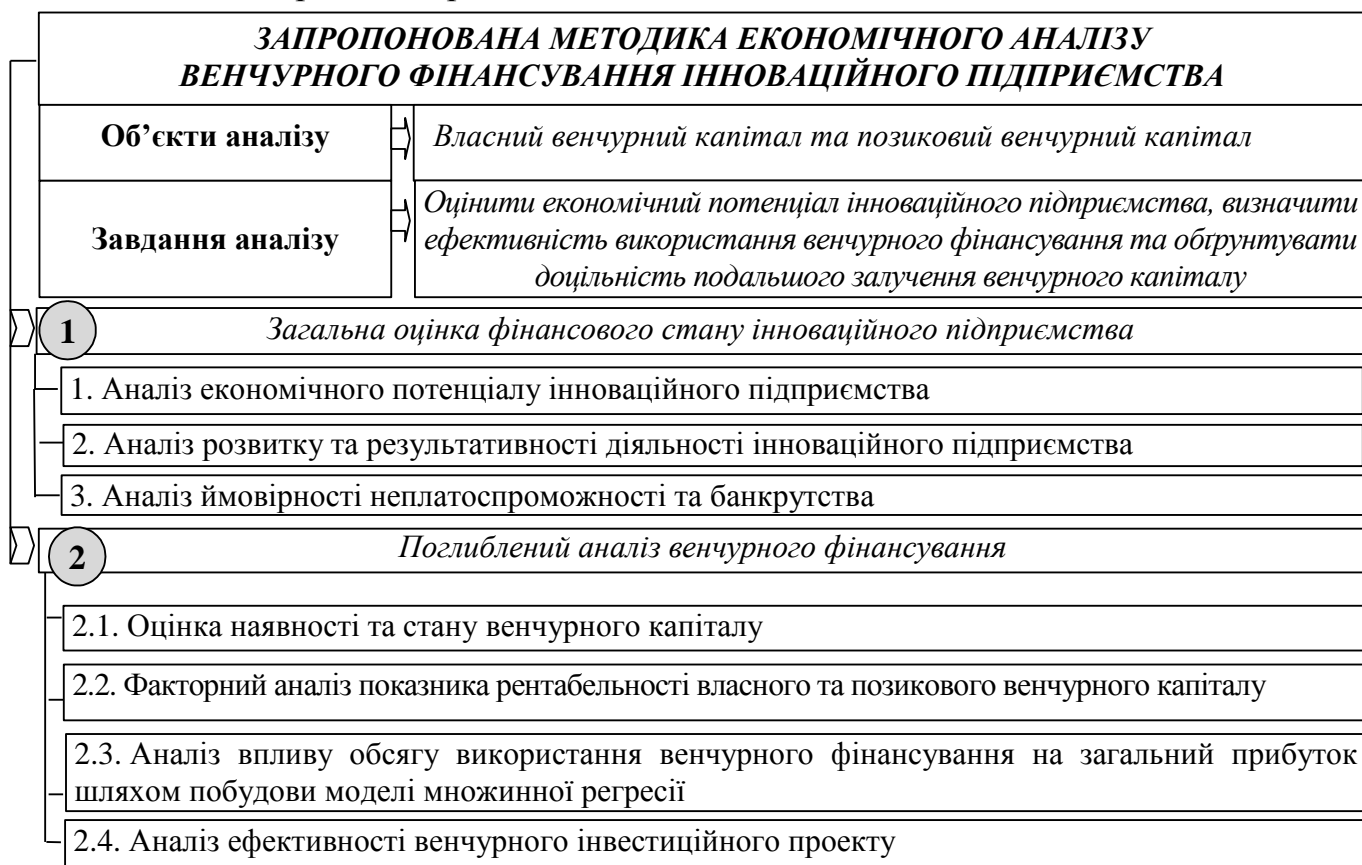

Рис. 3. Запропонована методика економічного аналізу венчурного фінансування інноваційного підприємства

Удосконалені методичні засади економічного аналізу інноваційних проектів (табл. 2), що фінансуються за рахунок залучення венчурного капіталу інвесторів, значно підвищують управлінську спрямованість аналітичної інформації, виступають ефективним засобом інформаційної підтримки вибору та реалізації інноваційної стратегії розвитку підприємства, дозволяють зробити відповідні висновки про наявні та потенційні можливості підвищення ефективності використання венчурного фінансування для забезпечення досягнення своїх фінансових інтересів всіма учасниками венчурної діяльності.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних положень і розробці практичних рекомендацій з удосконалення формування обліково-аналітичного забезпечення управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств. Основні висновки, що підтверджують результати проведеного дослідження, полягають у наступному:

1. В сучасних умовах інтеграційних процесів та пошуку нових альтернативних джерел фінансування інноваційного бізнесу в країні венчурне фінансування є одним із перспективних, проте ризиковим механізмом вкладенням капіталу у розвиток інновацій. На основі вивчення особливостей та ролі венчурного фінансування у

розвитку діяльності підприємств обґрунтовано його сутність як способу залучення високо ризикових інвестицій на довготривалий термін (3-7 років) у вигляді позикового капіталу (облігації, конвертовані облігації) та статутного капіталу (конвертовані привілейовані акції, привілейовані акції, звичайні акції) новостворюваних малих та середніх високотехнологічних перспективних підприємств, орієнтованих на розробку і виробництво наукомісткої продукції, з метою отримання прибутку від приросту вартості вкладених коштів. Обґрунтування сутності венчурного фінансування в бухгалтерському обліку сприяє усуненню неконвенційності понятійно-категорійного апарату і в цілому забезпечує розвиток системи бухгалтерських наукових знань.

2. В умовах невизначеності економіки та необхідності розвитку інноваційної діяльності суб'єктів господарювання особливо актуальним є питання залучення вільних коштів як вітчизняних, так і зарубіжних інвесторів для створення і розвитку інноваційного підприємництва. Венчурне фінансування є альтернативним джерелом залучення ресурсів для фінансування підприємств, що мають на меті реалізувати інноваційну продукцію, оскільки залучення коштів іншими способами для таких підприємств є практично неможливим. З метою обґрунтування природи венчурного фінансування виділено і обґрунтовано основні форми венчурного фінансування (облігації, конвертовані облігації, конвертовані привілейовані акції, привілейовані акції, звичайні акції, інші вкладення (кошти фізичних та юридичних осіб), що дозволило виявити подвійну облікову природу венчурного капіталу, оскільки він може втілювати у собі риси власного або позикового капіталу. Ідентифікація принципів особливостей венчурного фінансування і венчурного капіталу як об'єкта облікової системи створила передумови для розробки підходів до організації бухгалтерського обліку та аналізу венчурного фінансування.

3. В результаті виявлення відсутності повноцінного нормативно-методичного забезпечення регулювання обліку та аналізу венчурного фінансування інноваційних підприємств, що регламентує відносини учасників венчурної діяльності та відображення операцій з венчурним фінансуванням в бухгалтерському обліку, запропоновано запровадити на національному рівні Методичні рекомендації щодо обліку венчурного фінансування інноваційних підприємств (складається з вступної частини, загальних, технічних та методичних положень, додатків), які є детальною інструкцією визнання та облікового відображення венчурного фінансування. Реалізація вказаних пропозицій сприяє підвищенню якості інформаційного забезпечення управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств та в цілому забезпечує уніфікацію методики облікового відображення венчурного фінансування.

4. Дослідження стану організації бухгалтерського обліку венчурного фінансування інноваційних підприємств дозволило виявити необхідність адаптації існуючих та розробки нових форм первинних документів з метою удосконалення механізму ідентифікації фактів господарського життя, що пов'язані зі здійсненням венчурного фінансування інноваційних підприємств. Для вирішення цієї проблеми сформовано пакет проектно-кошторисної документації венчурного інвестиційного

проекту, що сприяє впорядкуванню інформації про венчурне фінансування та створює передумови для подальшого відображення об'єктів обліку в системі бухгалтерських рахунків та звітності інноваційних підприємств.

5.3 метою підвищення ефективності інформаційного забезпечення управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств розроблено концептуальну схему бухгалтерського обліку венчурного фінансування, що включає наступні етапи: 1) визначення етапів венчурного фінансування інноваційного підприємства; 2) визначення об'єктів бухгалтерського обліку – форми венчурного фінансування; 3) рахунки бухгалтерського обліку; 4) формування вартості венчурного фінансування; 5) відображення операцій відповідно до розроблених Методичних рекомендацій щодо обліку венчурного фінансування інноваційного підприємства; 6) система звітності щодо відображення інформації про венчурне фінансування. Зазначені пропозиції сприяють формуванню релевантної інформації щодо венчурного фінансування у системі бухгалтерського обліку для прийняття управлінських рішень щодо ефективності використання та необхідності залучення додаткових венчурних інвестицій.

6. На основі виділених форм венчурного фінансування та обґрунтування його подвійної природи запропоновано використовувати наступні рахунки: 521.1 “Облігації, емітовані під венчурне фінансування”, 521.2 “Конвертовані облігації, емітовані під венчурне фінансування”, 401.1 “Статутний капітал, сформований за рахунок венчурного фінансування”, 485 “Цільове фінансування в рамках венчурного фінансування” з їх деталізацією в розрізі інвесторів, видів фінансових інструментів, етапів венчурного фінансування тощо. Для посилення аналітичності бухгалтерської звітності в частині відображення інформації про венчурне фінансування та адаптації інформації до запитів користувачів запропоновано: 1) внесення змін до статей фінансової звітності: у ф. № 1 “Баланс” (Звіт про фінансовий стан) шляхом додавання рядків 1401 “Статутний капітал, сформований за рахунок венчурного фінансування”, 1516 “Довгострокові зобов'язання внаслідок венчурного фінансування”, 1526 “Цільове фінансування в рамках венчурного фінансування”; розділ IV Приміток до річної фінансової звітності; 2) форми внутрішньої звітності щодо венчурного фінансування (ЗВФ-1 “Звіт про структуру венчурного фінансування підприємства”, ЗВФ-2 “Звіт про обсяги венчурного фінансування”, ЗВФ-3 “Звіт про ефективність використання венчурного фінансування” та Загальний звіт щодо венчурного фінансування). Наведені пропозиції підвищують якість інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку та аналізу венчурної діяльності, що сприяє підвищенню ефективності управління венчурними інвестиціями на підприємствах.

7. За результатами дослідження стану аналітичної роботи на підприємствах виділено проблемні аспекти у формуванні організаційно-методичної бази проведення аналізу венчурного фінансування. Задля вирішення даного проблемного питання обґрунтовано елементи організації економічного аналізу в розрізі його етапів (організаційно-підготовчий, аналітичний (розрахунковий), заключний (підсумковий)), що в цілому сприяє підвищенню ефективності проведення економічного аналізу венчурного фінансування інноваційного підприємства.

8. Враховуючи існування значних ризиків венчурного фінансування як для венчурного інвестора, так і для підприємства-реципієнта, обґрунтовано важливу роль економічного аналізу в управлінні діяльністю інноваційних підприємств. Для визначення ефективності використання та необхідності залучення додаткових венчурних інвестицій обґрунтовано напрями удосконалення інформаційного та методичного забезпечення економічного аналізу венчурного фінансування інноваційних підприємств як інструменту управління ризиками такого фінансування. На основі дослідження особливостей економічного аналізу інвестиційних проєктів розроблено комплексну методику аналізу венчурного фінансування інноваційних підприємств, яка складається з двох блоків: 1) Загальний оцінка фінансового стану інноваційного підприємства; 2) Поглиблений аналіз венчурного фінансування інноваційного підприємства. Запропонований порядок проведення аналізу наявності, стану та ефективності використання венчурного фінансування на інноваційному підприємстві дозволяє визначити аналітичні показники, що характеризують різні аспекти використання венчурного фінансування та вплив обсягу використання венчурного фінансування на прибуток інноваційного підприємства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
Статті у фахових виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз:

1. Яковець Г.Ю. Особливості аналізу та мінімізація ризиків під час здійснення венчурного фінансування інноваційних підприємств / Г.Ю. Яковець // Вісник Чернігівського державного технологічного університету: науковий збірник / Серія: Економічні науки. – Чернігів: ЧНТУ, 2014. – № 4 (76). – С. 252-256 (0,61 друк. арк.) (включено до eLIBRARY.RU/РИНЦ (Росія)).

2. Яковець Г.Ю. Напрями удосконалення аналізу венчурної діяльності для прийняття управлінських рішень / Г.Ю. Яковець // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Серія: Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2015. – № 1 (71). – С. 63-67 (0,71 друк. арк.) (включено до eLIBRARY.RU/РИНЦ (Росія)).

Стаття у науковому періодичному виданні інших держав:

3. Яковець А.Ю. Природа венчурних інвестицій: учетный аспект / А.Ю. Яковець // Путь науки: Международный научный журнал. – Волгоград: Издательство “Научное обозрение”, 2014. – № 8 (8). – С. 118-119 (0,4 друк. арк.) (включено до Ulrich's Periodicals Directory (США), ResearchBib (Японія), Open Academic Journals Index (Росія), Научная электронная библиотека eLIBRARY.RU/РИНЦ (Росія)).

Статті у наукових фахових виданнях України:

4. Яковець Г.Ю. Бухгалтерський облік операцій з конвертованими облігаціями: перспективи розвитку / Г.Ю. Яковець, С.В. Рудейчук // Вісник ЖДТУ / Серія: Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2011. – № 1 (55). – С. 141-144 (заг. обсяг 0,49 друк. арк., особисто автору належить 0,24 друк. арк.: охарактеризовано особливості обліку конвертованих облігацій).

5. Яковець Г.Ю. Розвиток венчурної інвестиційної діяльності в Україні: обліковий вимір / Г.Ю. Яковець // Вісник ЖДТУ / Серія: Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2011. – № 4(58). – С. 173-179 (0,78 друк. арк.).

6. Яковець Г.Ю. Методичні аспекти бухгалтерського обліку венчурної діяльності / Г.Ю. Яковець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: Міжнародний збірник наукових праць. – Житомир: ЖДТУ, 2011. – Вип. 3 (21). – Ч. II. – С. 416-421 (0,53 друк. арк.).

7. Яковець Г.Ю. Розвиток механізму венчурного фінансування в Україні: обліково-економічний аспект / Г.Ю. Яковець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: Міжнародний збірник наукових праць. – Житомир: ЖДТУ, 2014. – Вип. 3 (30). – С. 459-465 (0,7 друк. арк.).

8. Яковець Г.Ю. Особливості бухгалтерського обліку та ризику венчурного фінансування інноваційної діяльності підприємств / С.Ф. Легенчук, Г.Ю. Яковець // Науковий вісник Херсонського державного університету: наукове періодичне видання / Серія: Економічні науки. – Херсон: ХДУ, “Видавничий дім “Гельветика”, 2014. – Вип. 9-1. – Ч. 4. – С. 199-202 (заг. обсяг 0,77 друк. арк., особисто автору належить 0,38 друк. арк.: з’ясовано основні ризики, що супроводжують венчурне фінансування підприємств).

Тези доповідей та матеріали конференцій:

9. Яковець Г.Ю. Особливості відображення венчурної діяльності в системі бухгалтерського обліку / С.Ф. Легенчук, Г.Ю. Яковець // Зимові читання, присвячені ідеям П.П.Німчинова та І.В.Малишева: Зб. тез Десятої Всеукр. наук. Internet-конференції студентів і молодих вчених, присвяченої видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку, фінансового аналізу та контролю д.е.н., проф. І.В. Малишеву, д.е.н., проф. П.П. Німчинову, (м. Житомир, 22-23 лютого 2012 р.) / МОНмолодізспорт України, Житомир. держ. технолог. ун-т. – Житомир: ЖДТУ, 2012. – 208 с. – С. 58-59 (заг. обсяг 0,13 друк. арк., особисто автору належить 0,06 друк. арк.: розкрито особливості здійснення венчурної діяльності в Україні, що мають вплив на її облікове відображення).

10. Яковець Г.Ю. Особливості венчурних інвестицій: обліковий аспект / Г.Ю. Яковець // Економічні теорії як основа розвитку бухгалтерського обліку, аналізу і контролю: Тези виступів XI-ої Міжнародної наукової конференції, (м. Житомир, 18-20 жовтня 2012 р.) / МОНмолодізспорт України, Житомир. держ. технолог. ун-т. – Житомир: ЖДТУ, 2012. – 380 с. – С. 205-206 (0,11 друк. арк.).

11. Яковець Г.Ю. Бухгалтерський облік венчурних інвестицій в Україні: перспективи розвитку / Г.Ю. Яковець // Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту: теорія, методологія, організація: Тези доповідей учасників X Міжнародної студентської наукової конференції, (м. Київ, 16 березня 2012 р.) / Державна служба статистики України, Національна академія статистики, обліку та аудиту. – К.: Бізнес Медіа Консалтинг, 2012. – 352 с. – С. 172-174 (0,13 друк. арк.).

12. Яковець Г.Ю. Етапи життєвого циклу венчурного інвестування / Г.Ю. Яковець // Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки, (м. Житомир, 15-17 травня 2013 р.) / МОН України, Житомир. держ. технолог. ун-т. – Житомир: ЖДТУ, 2013. – Т II. – 440 с. – С. 259-260 (0,21 друк. арк.).

13. Яковець Г.Ю. Тенденції розвитку венчурного фінансування інновацій в Україні та їх вплив на бухгалтерський облік / Г.Ю. Яковець // Бухгалтерський облік, економічний аналіз та контроль в умовах формування і розвитку сучасних концепцій управління: Тези XII Міжнародної інтернет-конференції, (м. Житомир, 24-25 жовтня 2013 р.) / МОН України, Житомир. держ. технолог. ун-т. – Житомир:

ЖДТУ, 2013. – 388 с. – С. 383-385 (0,16 друк. арк.).

14. Яковець Г.Ю. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку венчурних інвестицій в інновації в умовах інтеграційних процесів / Г.Ю. Яковець // Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу і контролю в умовах інтеграційних процесів: Матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. студ., аспір. та мол. вчених, (м. Львів, 25-26 квітня 2014 р.) / МОН України, Львівська комерційна академія. – Львів: Видавництво ЛКА, 2014. – 238 с. – С. 138-139 (0,1 друк. арк.).

15. Яковець Г.Ю. Венчурне інвестування інноваційної діяльності: обліково-економічний аспект / Г.Ю. Яковець, А.М. Солодчук // Тези Всеукр. наук.-практ. on-line конф. аспір., мол. учених та студ., присв. Дню науки, (м. Житомир, 14-16 травня 2014 р.) / МОН України, ЖДТУ. – Житомир: ЖДТУ, 2014. – Т II. – 472 с. – С. 279 (заг. обсяг 0,09 друк. арк., особисто автору належить 0,05 друк. арк.: охарактеризовано особливості венчурного інвестування інноваційної діяльності підприємств).

16. Яковець Г.Ю. Проблеми обліково-аналітичне забезпечення венчурної діяльності підприємств / Г.Ю. Яковець // Облік, аналіз і аудит: виклики інституціональної економіки: Тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Луцьк, 10 жовтня 2014 р.) / МОН України, ЛНТУ. – Луцьк: Редакційно-видавничий відділ ЛНТУ, 2014. – Випуск 1. – Частина 1. – 188 с. – С. 180-182 (0,11 друк. арк.).

17. Яковець Г.Ю. Проблеми бухгалтерського обліку та аналізу венчурної діяльності в умовах інтеграційних процесів / Г.Ю. Яковець // Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу і контролю в умовах економічної інтеграції: Матеріали Х Всеукр. наук.-практ. конф. студ., аспір. та мол. вчених, (м. Львів, 24-25 квітня 2015 р.) / МОН України, Львівська комерційна академія. – Львів: Видавництво ЛКА, 2015. – 179 с. – С. 82 (0,09 друк. арк.).

18. Яковець Г.Ю. Роль венчурного фінансування в економічному розвитку країни: обліково-економічний вимір / Г.Ю. Яковець // Тези Всеукр. наук.-практ. on-line конф. аспір., мол. учених та студ., присв. Дню науки, (м. Житомир, 15 травня 2015 р.) / МОН України, ЖДТУ. – Житомир: ЖДТУ, 2015. – Т II. – 416 с. – С. 109 (0,12 друк. арк.).

Статті в інших наукових виданнях:

19. Яковець Г.Ю. Роль венчурного інвестування в сфері фінансування інновацій: обліково-економічний аспект / Г.Ю. Яковець // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка / Серія: Економічні науки. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин Я.І., 2014. – Випуск 9. – 392 с. – С. 283-286 (0,28 друк. арк.).

20. Яковець Г.Ю. Сучасний стан та перспективи розвитку венчурної інвестиційної діяльності в Україні: обліковий аспект / С.Ф. Легенчук, Г.Ю. Яковець // Бухгалтерські наукові дослідження в ЖДТУ. Том 1.: монографія. Під заг. ред. [і з передм.] С.Ф. Легенчука. – Житомир: ЖДТУ, 2013. – 340 с. – С. 105-129 (заг. обсяг 1,38 друк. арк., особисто автору належить 0,69 друк. арк.: визначено перспективи розвитку венчурної інвестиційної діяльності в Україні).

21. Яковець Г.Ю. Інформаційне забезпечення системи управління венчурного інвестування інноваційних підприємств в умовах невизначеності економіки / С.Ф. Легенчук, Г.Ю. Яковець // Бухгалтерські наукові дослідження в ЖДТУ. Т. 2: Моделювання системи інформаційного забезпечення управління в умовах невизначеності економіки: монографія / за заг. ред. [із передм.] С.Ф. Легенчука. – Житомир: ЖДТУ, 2015. – 430 с. – С. 213-231 (заг. обсяг 1,08 друк. арк., особисто

автору належить 0,54 друк. арк.: визначено вплив особливостей венчурного фінансування на їх облікове відображення).

АНОТАЦІЯ

Яковець Г.Ю. Обліково-аналітичне забезпечення управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). – Житомирський державний технологічний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир, 2015.

Дисертація присвячена науковому обґрунтуванню теоретичних положень і розробці практичних рекомендацій з удосконалення організації та методики обліково-аналітичного забезпечення управління венчурним фінансуванням інноваційних підприємств. В роботі уточнено понятійний апарат, що дало змогу ідентифікувати форми венчурного фінансування з метою уточнення об'єктів бухгалтерського обліку під час здійснення венчурного фінансування. Розроблено комплексний методичний підхід до бухгалтерського обліку венчурного фінансування в частині сформованої концептуальної схеми бухгалтерського обліку венчурного фінансування інноваційних підприємств. Розроблено форми первинних документів та систему аналітичних рахунків для відображення венчурного фінансування залежно від його природи у складі власного чи позикового капіталу. Аргументовано необхідність внесення змін до звітності в частині відображення інформації про венчурне фінансування. Обґрунтовано порядок проведення комплексного аналізу венчурного фінансування інноваційних підприємств.

Ключові слова: бухгалтерський облік, економічний аналіз, обліково-аналітичне забезпечення, венчурне фінансування, венчурний капітал, венчурні інвестиції, інноваційні підприємства.

АННОТАЦИЯ

Яковец А.Ю. Учетно-аналитическое обеспечение управления венчурным финансированием инновационных предприятий. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.09 – бухгалтерский учет, анализ и аудит (по видам экономической деятельности). – Житомирский государственный технологический университет Министерства образования и науки Украины, Житомир, 2015.

Диссертация посвящена научному обоснованию теоретических положений и разработке практических рекомендаций по усовершенствованию организации и методики учетно-аналитического обеспечения управления венчурным финансированием инновационных предприятий.

Объектом исследования является процесс формирования учетно-аналитической информации для управления венчурным финансированием инновационных предприятий.

Предметом исследования является совокупность теоретических, организационно-методических и практических положений формирования учетно-аналитической информации для обеспечения эффективного управления венчурным финансированием инновационных предприятий Украины.

Уточнено понятие “венчурного финансирования” как способа привлечения высоко рискованных инвестиций на длительный срок (3-7 лет) в виде заемного капитала (облигации, конвертируемые облигации) и уставного капитала (конвертируемые привилегированные акции, привилегированные акции, обыкновенные акции) новосозданных малых и средних высокотехнологичных перспективных компаний, ориентированных на разработку и производство наукоемкой продукции, с целью получения прибыли от прироста стоимости вложенных средств, что способствует устранению неконвенционности понятийно-категориального аппарата, обеспечивает достоверное отражение венчурного финансирования в системе бухгалтерского учета и способствует совершенствованию информационных потоков для системы управления инновационным предприятием.

Предложено методическое обеспечение бухгалтерского учета венчурного финансирования в зависимости от его особенностей, этапов и форм финансирования, в частности, в части разработки концептуальной схемы бухгалтерского учета венчурного финансирования инновационных предприятий. Это обеспечивает полноту отражения данных о венчурном финансировании и способствует оперативности подготовки информации для принятия решений об экономической целесообразности дальнейших управленческих мероприятий по использованию и привлечению венчурного финансирования.

Усовершенствована система регулирования бухгалтерского учета венчурного финансирования инновационных предприятий путем разработки Методических рекомендаций по учету венчурного финансирования инновационных предприятий, предусматривающих порядок формирования стоимости венчурного инвестиционного проекта, отражение на счетах и в отчетности такого финансирования и могут использоваться предприятием-получателем.

С целью разработки комплексного методического обеспечения бухгалтерского учета и анализа эффективности венчурного финансирования уточнены организационные положения бухгалтерского учета венчурного финансирования предприятия-инноватора с учетом особенностей и рисков такого финансирования.

Усовершенствовано документальное обеспечение бухгалтерского учета венчурного финансирования инновационных предприятий путем разработки пакета проектно-сметной документации венчурного инвестиционного проекта инновационного предприятия и совершенствования существующих форм первичных документов. Это способствует созданию детальных информационных потоков о венчурном финансировании для возможности принятия своевременных управленческих решений относительно путей его использования и необходимости привлечения дополнительного финансирования.

Обосновано информационное наполнение показателей венчурного финансирования, которое реализуется в разработанной внутренней бухгалтерской отчетности (ОВФ-1 “Отчет о структуре венчурного финансирования предприятия”, ОВФ-2 “Отчет об объемах венчурного

финансирования”, ОВФ-3 “Отчет об эффективности использования венчурного финансирования” и Общий отчет о венчурном финансировании), что позволяет получить необходимую информацию о формах, этапах и объемах венчурного финансирования для осуществления анализа и управления деятельностью инновационного предприятия в целом.

Усовершенствовано методические и организационные положения анализа венчурного финансирования инновационного предприятия путем разработки комплексной методики анализа состояния, наличия и эффективности использования венчурного финансирования в части факторного анализа показателя рентабельности собственного и заемного венчурного капитала; построения модели множественной регрессии для определения влияния венчурного финансирования на результаты инновационной деятельности предприятия, позволяющая идентифицировать причинно-следственные связи для разработки соответствующих мероприятий по оптимизации рисков венчурного финансирования и поиска путей дополнительного привлечения финансовых ресурсов от венчурных инвесторов. А также определены этапы и механизмы интеграции развития аналитических процедур на запрос управленческого персонала для обеспечения эффективного управления инновационной деятельностью предприятия.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, экономический анализ, учетно-аналитическое обеспечение, венчурное финансирование, венчурный капитал, венчурные инвестиции, инновационные предприятия.

ABSTRACT

Iakovets G.Yu. Accounting and analytical support for management of venture financing of innovative enterprises. – Manuscript.

Thesis for obtaining the scientific degree of Candidate of Economic Sciences on specialty 08.00.09 – Accounting, Analysis and Auditing (by the types of economic activity). – Zhytomyr State Technological University of Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr, 2015.

The thesis is devoted to scientific substantiation of theoretical positions and development of practical recommendations to improve the organization and methods of accounting and analytical support for management of venture financing of innovative enterprises. In thesis the conceptual apparatus has been concretized that made it possible to identify forms of venture financing in order to clarify the accounting objects for venture financing. The complex methodological approach has been worked out to accounting for venture financing in the existing conceptual framework of accounting for venture financing of innovative enterprises. The forms of source documents and the system of analytical accounts for displaying venture financing, depending on its nature as a part of own or borrowed capital, have been worked out. The necessity for amending to the reporting, in a part of information display about venture financing, has been reasoned. The procedure of integrated analysis for venture financing of innovative enterprises has been grounded.

Keywords: accounting, economic analysis, accounting and analytical support, venture financing, venture capital, venture investments, innovative enterprises.

Підписано до друку 11.09.2015 р. Формат 60×90 1/16.
Папір друкарський. Друк офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 0,9.
Тираж 100 прим. Замовлення № 648.
Віддруковано з готових оригіналів-макетів автора
у Житомирському державному технологічному університеті
вул. Черняхівського, 103, м. Житомир, 10005
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
ЖТ № 08 від 26.03.2004 р.